

FAKTAHEFTE

om oppsigelsene av vaskerne ved Aker Verdal A/S

INNHOLD:

1. Innledning
2. Oppsigelsen 23.06.86
3. Klubben var forberedt
4. Kort sammendrag av utviklinga fra februar -86
5. Tilbudet om opplæring
6. Aker Verdals budsjett med kommentar
7. «Tilbud» om arbeid fra Verdal Renholdsservice
8. Arbeidsmiljølovens § 60 med kommentar
9. Hvorfor setter Aker Verdal bort renholdet?
10. Jern og Metall's og LO's rolle
11. Sluttkommentar

INNLEDNING

Vaskerne ved Aker Verdal A/S er sagt opp. 11 av de oppsagte forbereder rettsak for å få oppsigelsene kjent usaklige. De har ikke godtatt at andre skal ta over jobbene deres til dårligere betingelser. Saken kommer trolig opp 10. - 12. mars.

Vaskerne har hele tida hatt støtte fra Verkstedklubben Aker Verdal, som de er en del av. Men LO's juridiske kontor og Jern og Metall (deres eget forbund) har avslått å ta saken.

For å organisere støttearbeidet er det dannet en støttekomite, og det er denne komiteen som har laget dette faktaheftet. Skulle vi ha dekt alt som har skjedd i denne saken ville det ha blitt ei bok, men vi har forsøkt å få fram det vi mener er viktigst ved å vise til noen dokumenter i saken, og å kommentere en del forhold som har dukket opp.

Verdal, 12.01.87

Aker Verdal A/S

Adresse: N-7650 VERDAL
Telefon: (076) 79 000
Telex: 55 208 akver n
Telefax: (076) 79 140
Telegram: Aker Verft
Bankgiro: 8676.08.02400

Deres ref.

Vår ref.

Verdal

V0/os

23.06.86

OPPSIGELSE

Vi viser til styrevedtak av 09.06.86 hvor nye kapasitetsgrenser ble besluttet. Dette innebærer en reduksjon av indirekte tjenester blant såvel operatører som funksjonærer. Disse bemanningsjusteringene innebærer bl.a. opphør av renholdsavdelingen og avdeling for maskinmontasje.

De sies derfor herved opp fra Deres stilling som renholdsarbeider ved Aker Verdal A/S med fratredelse den 31.10.86.

Dersom De vil gjøre gjeldende at oppsigelsen ikke er saklig begrunnet, har De rett til å kreve forhandlinger og reise søksmål etter bestemmelsene i arbeidsmilølovens § 61.

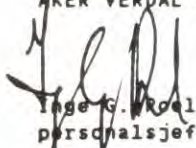
Krav om forhandlinger må fremsettes skriftlig innen 2 uker etter at denne oppsigelsen er mottatt.

Søksmål må reises innen 8 uker etter forhandlingenes avslutning. Dersom forhandling ikke er holdt, må søksmål reises innen 8 uker etter at oppsigelsen fant sted. Hvis De bare vil kreve erstatning, må søksmål reises innen 6 måneder etter at oppsigelsen fant sted.

Fristilt personell vil få tilbud om opplæring. Vi viser i denne forbindelse til vedlagte brev.

Med hilsen

AKER VERDAL A/S

Inge G. Koel
personalsjef

Enstemmig vedtatt på klubbens årsmøte i februar -86:

KAMP MOT OPPSIGELSER

Verkstedklubben Aker Verdal har diskutert oppsigelsene ved Rosenberg Verft og Bergens Mekaniske Verksted. Vi støtter den kampen arbeiderne der har reist mot oppsigelsene. Samtidig frykter vi at noe lignende kan skje ved Aker Verdal, og vi vil forberede oss på å reise kamp mot angrepene.

Verkstedindustrien er, og har lenge vært inne i en omstillingsprosess. Vi, arbeiderne, er ikke prinsipielt mot omstillinger og effektiviseringer. Vi er interessert i å være på høyde med utviklinga, og vi er villige til å lære oss nye ting.

- Det vi ikke kan godta er at noen av oss skal effektiviseres ut av porten, eller at noen skal omstilles til arbeidsledighet.
- Vi nekter at arbeidere som har fått redusert helsa si gjennom mange år i et belastende arbeidsmiljø, bare skal sendes ut av porten.
- Vi nekter også å godta at sveisere, som er uheldige ved en av de mange sveiseprøvene, skal bli sagt opp.

Verkstedklubben organiserer i dag arbeidere innenfor en hel rekke forskjellige fagkategorier. Vi mener det er en fordel for Aker Verdal, som en konkurranseutsatt bedrift å være selvforsynt med så mange tjenester som mulig. Vi er derfor sterkt imot at bedriften forsøker å redusere driftsavdelingene for å spare penger. Følgene av underbemanning i driftsavdelingene er stort press på overtid og inntak av leiearbeidere i perioder.

- Vi vil reise kamp mot oppsigelser.
- Vi vil reise kamp for å bevare bedriftens faglige allsidighet.

Forslagsstiller:
Svein Olav Skogstad

KORT SAMMENDRAG AV UTVIKLINGA FRA FEBRUAR -86

Årsmøte i Verkstedklubben i febr. gjorde vedtak om kamp mot oppsigelser og innskrenkninger.

I månedsskiftet febr./mars lanserte bedriften ei kampanje, «prosjekt - 86» for å redusere indirekte kostnader. Alle avdelinger ble pålagt å vurdere innleie/kjøp av de «tjenester» avdelinga utfører.

Ryktene om planer om bortsetting av renholdet, som dukket opp i kjølvannet av rasjonaliseringskampanjen, ble av ledelsen stemplet som desinformasjon fra illojale medarbeidere.

På renholdsavdelinga satte bedriften igang en kampanje, som ga inntrykk av at avdelinga kunne berges dersom vaskerne blei mer effektive. Seinere på våren fikk klubben kjennskap til at bedriften hadde innhentet anbud fra ISS, men «bare for å vurdere driften av avdelingen opp mot et profesjonelt firma».

Renholdsarbeiderne økte innsatsen og i mai viste det seg at ISS ikke ble billigere. Klubben trudde at avdelinga var berget.

På dette tidspunktet førte bedriftsledelsen forhandlinger bak ryggen på klubbstyret og renholdsarbeiderne. To av de ansatte tilbød seg å ta over og gjøre jobben billigere enn ISS og billigere enn de ansatte på Aker Verdal. Disse to kjente ISS's anbud, så de hadde små problemer med å levere et lavere anbud.

- 27. mai vedtok klubbmøte å avvise innføring av vaskebyrå.
- 2. juni ble klubbstyret orientert om at to av vaskerne (Dagsvik og Skogseth) hadde hatt hemmelige møter med bedriftsledelsen og tilbydd seg å overta renholdet, samtidig som klubben forsøkte å berge avdelinga i trå med årsmøtevedtaket.
- 4. juni gjorde klubbstyret vedtak om å kreve at bedriften avviste anbudet fra de to.
- 6. juni møte i Bedriftsutvalget, der de ansatte fremmer forslag om å beholde renholdsavdelingen.
- 6. juni Klubben vedtar å suspendere Dagsvik og Skogseth på grunn av ukollegial opptreden.
- 9. juni styremøte i Aker Verdal A/S vedtar nedlegging av renholdsavdelingen mot de ansattes stemmer.
- 10. juni bedriftsforsamlingen vedtar endelig ledelsens forslag om nedlegging av renholdsavdelingen mot de ansattes stemmer.

12. juni klubbmøte som vedtar proteststreik mot bedriftsforsamlingens vedtak om bortsetting. Proteststreiken gjennomført.
18. august forhandlingsmøte på bedriften som var resultatløst.
28. august møte med Ulf Guttormsen, distriktssekr. Vurdering av søksmålet og gjennomgang av hvilke dokumenter som var viktig å sende til LO's juridiske kontor.
10. okt. klubbleder kontakter advokat Bjarne Berg.
13. okt. Bjarne Berg tar ut stevning på vegne av de oppsagte.
13. okt. var forøvrig siste frist for å ta ut søksmål (forhandl.møte 18. aug. — fristen er 8 uker).
15. okt. endelig svar fra NJMF og LO's juridiske kontor. LO's juridiske frarår å gå til rettsak. Svaret kom til klubben etter at fristen for å ta ut søksmål var utløpt.
21. okt. klubbmøte som vedtar garanti for søksmålet.
- Oktober Jern og Metall ber klubben oppheve suspensjonene av Dagsvik og Skogseth.
- November Klubbstyret nekter å gjøre dette.
- Desember Jern og Metall opphever suspensjonene.

TILBUD OM OPPLÆRING

Den 26/6 -86 fikk vaskerne tilbud om opplæring. I brevet står det: «Vi regner med å komme i gang med kursene i løpet av august d.å.» Det ble ikke satt i gang noe kurs i august, og igangsetting av kurs ble plutselig avhengig av flere kontrakter. Aker Verdal fikk de aktuelle kontraktene, og tilbud om kurs ble stadfestet. Senere ble tilbudet knyttet til at vaskerne trakk søksmålet tilbake, for så til slutt endelig å bli stadfestet uten noen betingelser og lovt igangsatt i januar -87.

Vi ser ikke på disse kursene som tilbud om passende arbeid. En videre ansettelse ved bedriften er betinget av at vaskerne består f.eks. en sveiseprøve, ASME 6 G. Dette er en vanskelig prøve for arbeidere uten sveiseerfaring. Videre har bedriften i løpet av de siste to årene tatt i bruk nyere teknologi som har ført til at sveiserne bør beherske flere sveisemetoder (inner-shield og dual-shield). Ledelsen har uttrykt bekymring over at de i framtida vil ha problemer med å sysselsette sveisere med «bare» ASME 6 G.

Sveiserne har et forholdsvis høyt sykefravær p.g.a. uheldige statiske belastninger. Hvorfor skal vaskerne, som har lagt igjen en del av helsa si gjennom mange års hardt arbeid, omskoleres til å bli sveisere? Vaskerne har et arbeid de behersker og som de utfører effektivt og til alles tilfredshet. Hvorfor tvinges disse kvinnene inn i et annet yrke, for så å ta inn andre til å utføre vaskinga?

I disse dager begynner en del av vaskerne på kurs. Det som blir framstilt som bedriftens tilbud om opplæring til annet arbeid, er i virkeligheten voksenopplæringskurs. Vaskerne får kun dagpenger betalt av det offentlige.

**AKER VERDAL'S KOSTNAD FOR Å UTFØRE RENHOLDSARBEIDET I 1987 MED EGNE
RENHOLDSASSISTENTER. (BUDSJETT)**

Gj.sn. timelønn	: kr 63,00
Sos. kostn. (Arb.g.avg., feriepenger, sykkelønn etc)	: kr 27,00
Adm. kostn. (Pers.adm, arb.ledelse, lønnsadm, lagertj. etc.)	: kr 15,00
Timepris pr. time	: <u>kr 105,00</u>
113 renholdstimer pr. dag x 235 dager x kr 105,-	: kr 2.788.275,-
Rekvisita (såpe, toalett-papir, utstyr etc.)	: kr 250.000,-
Bil m/sjåfør (utbringning av utstyr/rekv.)	: <u>kr 50.000,-</u>
Totalt	= <u>kr 3.088.275,-</u>

I dette beløpet er alt daglig renhold av bedrift/brakkeleir, søppeltømming, innvendig vindusvask, utkjøring av utstyr/rekvisita, skifting av sengetøy/håndklær, oppfylling av såpe/papir og oppskuring/boing av golv inkludert.

Prisen til Verdal Renholdsservice for å utføre tilsvarende arbeid er kr 2.480.800,- + 5% prisstigning fra 1/6 - 1/12-87 totalt ca:
kr 2.553.000,-

Dette betyr en innsparing for bedriften på ca: kr 535.275,-

Tilleggsarbeid som rundvasking, vask av garderobeskap etc. er ikke inkludert i ovennevnte tall.

Vi vil gjøre oppmerksom på følgende:

Administrasjonskostnad (Adm.kostn.) kr. 15,- pr. time pr. vasker.

Dette vil si at adm.kostn. pr. år =

kr. 15 × 113 timer × 235 dager = kr. 398.325,-

Enten er regnestykket fingert, adm.kostn. er satt for høyt for å skape forskjell mellom anbudene.

Ellers så er administrasjonen alt for dyr: Men det problemet må løses på annen måte enn å si opp vaskerne. Det viktigste er imidlertid at som en følge av effektivisering var vaskerne helt nede i 85-90 timer pr. dag. (Budsjett: 113 timer). Vi mistenker bedriften for å ha satt timetallet høyt for å prøve å vise innsparing på papiret.

«TILBUD» OM ARBEID FRA VERDAL RENHOLDSSERVICE

Dagsvik og Skogseth var torholdsvis nyansatte vaskere. Etter at de hadde forhandlet bak ryggen på resten av vaskerne og tatt over jobbene deres, kom de med følgende «tilbud». De som fikk dette «tilbudet» har opp til 15 års ansiennitet og 8 timers dag. (Legg merke til prøvetida).

Verdal 08.09.86

TILBUD SOM RENHOLDS-ASSISTENT

Da vi er tildelt overtakelse av renholdet ved
Aker Verdal A/S,
har vi herved gleden av å tilby Dem deltid-jobb
på følgende betingelser:

LØNN : Kr. 53.39 pr. time
MÅNEDSLØNN :
ARBEIDSTID : Ca. 4 - 5 timer pr. dag
OPPSTART : Kl. 06.30 og 15. 30
FERIE : I henhold til ferielov
PRØVETID : 6 mnd.
TILTREDELSE : 1. november 1986

Dersom tilbudet aksepteres ber vi Dem returnere
vedlagt kopi i underskrevet stand.

Innen 15. september 1986

Med hilsen

Karin Skogseth
Judith Dagsvik.

Arbeidsretten skal ta stilling til om oppsigelsene er usaklige ut i fra Arbeidsmiljølovens § 60:

§ 60.

Vern mot usaklig oppsigelse.¹

1. Arbeidstaker kan ikke sies opp² uten at det er saklig begrunnet i virksomhetens, arbeidsgiverens eller arbeidstakerens forhold.³
2. Skyldes oppsigelsen driftsinnskrenkning eller rasjonaliseringstiltak, er den ikke saklig begrunnet dersom arbeidsgiveren har et annet passende arbeid i virksomheten å tilby arbeidstakeren.⁴ Ved avgjørelse av om en oppsigelse har saklig grunn i driftsinnskrenkning eller rasjonaliseringstiltak, skal det foretas en avveining mellom virksomhetens behov og de ulemper oppsigelsen påfører den enkelte arbeidstaker.⁵
3. Overdragelse av virksomheten fra en eier til en annen gir alene ikke saklig grunn for oppsigelse. Ved oppsigelse fra den nye eiers side, skal det legges vekt på om begrunnelsen også vil kunne anses saklig om overdragelsen ikke hadde funnet sted.⁶

Vi vil kommentere ett punkt i lovteksten: «Ved avgjørelse av om en oppsigelse har saklig grunn..... skal det foretas en avveining mellom virksomhetens behov og de ulemper oppsigelsen påfører den enkelte arbeidstaker.»

Som vi viste til i kapittel 5 er det høyst tvilsomt om Aker Verdal vil spare på å sette bort renholdet. Vi skal vise hva en arbeider med 8 timers dag vil tape på å ta imot «tilbudet» fra Verdal Renholdsservice:

kr. 63,03 × 8 timer × 235 dager	=	118.496,-	
+ 9,9% feriepenger	=	11.731,-	
= Brutto årslønn			kr. 130.227,-
kr. 53,39 × 4 timer × 235 dager	=	50.186,-	
+ 9,9% feriepenger	=	4.968,-	
= Brutto årslønn			kr. 55.155,-
Nedgang i brutto årslønn			<u>kr. 75.072,-</u>

(Ved 5 timers dag blir nedgangen kr. 61.284,-)

HVORFOR SETTER AKER VERDAL BORT RENHOLDET?

Vi påstår at bedriften ikke har noe å tjene på å sette bort renholdet. Erfaringer andre bedrifter har høstet er at vaskebyrå kanskje er billigere de første to årene, senere blir byråene dyrere enn egen avdeling igjen.

Vi tror ikke bedriften går til oppsigelser mot bedre vitende. Uansett innsparing eller fordyring, så representerer hele vaskebudsjettet piss i havet i forhold til bedriftens totale budsjett.

Oppsigelsene av vaskerne er første skritt på vegen til ei omlegging av bedriften. Denne omlegginga går ut på å sette bort deler av produksjonen og service-funksjonene til andre firma. Slik som markedet svinger, er det gunstig for bedriften å ta inn eller sende hjem igjen et helt firma etter bedriftens eget behov. Det er mye enklere enn å ha arbeiderne ansatt i egen bedrift. For alle dem som lever av det arbeidet de selv utfører, er dette ei utvikling som må bekjempes.

Vi vet at bedriften har hatt planer om å gjøre lignende med andre avdelinger, men har vel vurdert at det ville ble enklest å kvitte seg med den avdelinga som utelukkende består av kvinner først. Vi håper dette var ei feilvurdering fra bedriftens side.

Da det viste seg at vaskebyrået ISS ikke ble billigere, fikk bedriften en gavepakke fra Dagsvik og Skogseth. De leverte et billigere tilbud. Det var dette som førte til at Aker kunne vise til innsparinger, i hvert fall på papiret. Det hele grenser til det latterlige når direktør Svein Eggen, i en julehilsen til samtlige ansatte prøver å gi inntrykk av at de kontraktene bedriften fikk i 1986 skyldes at vaskerne er sagt opp. Som en følge av at det blir rettsak, står vaskerne i jobbene sine, selv om oppsigelsestida gikk ut 31.10.86. Aker Verdahl har i dag egne vaskere og ca. 15 innleide fra Dagsvik og Skogseth.

JERN OG METALL OG LO'S ROLLE

Fra Jern og Metall har vaskerne fått høre følgende: Oppsigelsessaker er de kjedeligste vi har, men vi kan ikke nekte ei bedrift å legge ned ei avdeling. Oppsigelsene er innenfor bedriftens styringsrett, og den kan vi ikke rokke ved.

Jern og Metall har trykket Dagsvik og Skogseth til sitt bryst: Da Verkstedklubben suspenderte de to for ukollegial opptreden, fikk de to god hjelp fra det lokale Jern og Metall-styret (avd. 108, Levanger og Verdal Jern og Metall) i å sende inn anke til forbundet sentralt.

Etter en del fram og tilbake har forbundet opphevet suspensjonene. Forbundet mener altså at det er forenlig med medlemskap i Jern og Metall å gå bak ryggen på arbeidskameratene og å tilby seg å ta over jobbene til dårligere betingelser. Dette tilbudet førte til oppsigelse av de andre vaskerne. Når forbundet støtter Dagsvik og Skogseth, kan de ikke samtidig støtte de som blir oppsagt. Forbundet har valgt side i denne saken — **for** Dagsvik og Skogseth, **mot** de oppsagte.

Vi vil reise følgende spørsmål: Er Jern og Metall (som resultat av det faglig-politiske samarbeidet) pålagt av regjeringspartiet DNA å sørge for at store bedrifter får fritt spillerom i rasjonaliseringer og omstruktureringer?

Det er LO's juridiske kontor som har vurdert de juridiske sidene for Jern og Metall i denne saken. LO-advokat T. E. Johansen gikk i mot å ta ut søksmål da han først trodde at vaskerne hadde svart nei på bedriftens tilbud om opplæring. Da dette ble korrigert, var han fremdeles i mot å ta ut søksmål. Verkstedklubben inviterte T. E. Johansen oppover for å få han til å gjøre rede for sitt standpunkt. Til dette svarte han at han ikke aktet å stå til rette overfor klubben, men at han handlet på oppdrag fra Jern og Metall.

SLUTTKOMMENTAR

Vaskerne har hele tida blitt utsatt for press og ufine metoder av forskjellige slag. Både bedriften og Jern og Metall har kommet med «tilbud» og forlangt at søksmålet skal trekkes. Dette er gjort telefonisk og ved brev bragt hjem til vaskerne på kveldstid, med kort svarfrist. Dette er helt klart gjort for å ødelegge den sterke enheten som er mellom de oppsagte, og mellom de oppsagte og resten av klubben. Hittil har ikke disse splittelsesforsøkene lyktes.

TIL SLUTT OPPFORDRER VI ALLE, BÅDE ENKELTPERSONER
OG ORGANISASJONER TIL Å SENDE MORALSK OG
ØKONOMISK STØTTE TIL:

SOLVEIG STENBAKK
BERGSMYR 11
7650 VERDAL

KONTO NR. 4440.31.19048

PRIS KR. 10,—